

Red Afrika, schakel Bono uit

Brendan O'Neill

Redacteur van de Britse debatsite *Spiked*.

Bono is een van de mythomanen die worden aangetrokken door Afrika. Soms lijkt het wel alsof er een G8 + Bono bestaat. Maar de Ierse popzanger is weinig meer dan een kolonialist.

Naast de acht grootste industrielanden van de wereld die de 'Groep van Acht' vormen – Canada, Frankrijk, Duitsland, Italië, Japan, Rusland, Groot-Brittannië en de VS, samen goed voor 65 procent van de wereld economie – was er nog een negende staat in Heiligendam. „We zijn op de hoogte van alles wat er gebeurt”, zei de negende mogendheid tegen CBC News.

Wie of wat was deze aparte staat in Heiligendam? Het was een zekere Paul Hewson, beter bekend als Bono, de schijnheilige leadzanger met de zonnebril van een rimpelige Ierse rockband

die al sinds 1987 geen behoorlijke plaat meer heeft gemaakt (al kon *All That You Can Leave Behind* uit 2000 er wel mee door). Van de zanger die over de wereldpodia van Live Aid in 1985 en Live 8 in 2005 sprong om 'aandacht te vragen' voor de Afrikaanse armoede, heeft hij zich ontwikkeld tot semi-officieel vertegenwoordiger van de Afrikaanse armen, tot alom erkend 'geweten van Afrika'.

Bono had een uitzonderlijk grote invloed op de top. En niet alleen omdat de grijzende wereldleiders graag op de foto wilden met 'rock-royalty'. Bono voerde zelfs serieuze gesprekken met de Amerikaanse president Bush, de Duitse kanselier Merkel, de nieuwe Franse president Sarkozy en de Italiaanse premier Prodi. Naar verluidt ging het daarbij „hard tegen hard” en „ruziedien” Bono en zijn mensen met de wereldleiders over strategie, hulp en hun inzet voor Afrika. Vooral het gesprek met Merkel schijnt gespannen te zijn geweest. In een andere bespreking discussieerden Bono en Bush over „het strategische belang van [Afrika] bij de volgende Amerikaanse presidentsverkiezingen”.

Wie een gesprek met Bono weigerde werd aan de schandpaal genageld. De Canadese premier Stephen Harper verklaarde: „Praten met beroemdheden is

niets voor mij”. Bono was ernstig onstemd. En hij ging zelfs zover dat hij Harper verweet „geen voeling” met het Canadese volk te hebben.

Hoe komt het dat de opgeblazen zanger van een opgeblazen rockband zo'n invloed op het wereldtoneel is gaan uitoefenen? Bono verklaarde tegen de BBC: „Ik vertegenwoordig veel mensen [in Afrika] die geen enkele stem hebben... Ze hebben me niet gevraagd hen te vertegenwoordigen. Het is brutaal, maar ik hoop dat ze er blij om zijn.”

Hij meent voor miljoenen te spreken, niet op grond van een democratisch mandaat, maar omdat hij – langs mystieke, magische weg, en omdat de Afrikanen kennelijk te arm en berooid zijn om voor zichzelf te spreken – echt, écht weet wat de Afrikanen willen. Zo hebben we het volstrekt bizarre schouwspel van een rockster die druk uitoefent op leiders die door miljoenen mensen zijn gekozen, om in Afrika te doen wat 'IK WIL'. De Britse columnist Rod Liddle noemt hem „de Volksrepubliek Bono” en vraagt zich af hoe lang het nog zal duren eer hij „een zetel in de Veiligheidsraad van de VN” krijgt.

Het is natuurlijk eenvoudig en reuze leuk om Bono op de hak te nemen. Hij heeft inmiddels dan ook niet alleen een

aanzienlijke internationale invloed, maar wordt tegelijkertijd steeds meer het voorwerp van Bono-bashing. Er zijn al T-shirts met de tekst 'Make Bono History' te koop. Er is een jonge indie-rockband die Bono Must Die heet.

Maar wie alleen op Bono afgeeft beeft niet wat er in de wereldpolitiek is veranderd. Bono's opkomst laat zien welke rol Afrika voor veel mensen is gaan spelen. Zowel voor politici als beroemdheden is Afrika tegenwoordig een podium voor moralistische dikdoenerij. Zoals Paul Theroux vinnig stelt: „Omdat het lijkt of Afrika nog niet af is en zo anders is dan de rest van de wereld, een landschap waarop iemand een nieuwe persoonlijkheid kan drukken, trekt het mythomanen aan, mensen die de wereld van hun waarde willen overtuigen.” Voor de G8-leiders zijn hun topconferenties een soort moreel spektakel geworden, bedoeld om hun betrokkenheid en hun menselijke en grootmoedige kant te laten zien. Bono is gewoon de meest succesvolle van de vele *Mister Africa's* die er rondlopen.

Ten tweede is de opkomst van Bono vergemakkelijkt door het onzalige verband tussen politiek en beroemdheid. Bono hoefde bij de G8 niet de deur in te trappen om binnen te komen. Integen-

deel, hij werd door de G8-leiders in feite binnengenood, in de hoop dat de beroemde kruisvaarder een vleugje bravoure en allure zou toevoegen aan hun oppervlakkige en zelfzuchtige discussies over Afrika.

Bono is gewoon een kolonialist, hoe beroemd hij ook mag zijn. Zijn bevoogdende campagne om 'eigenhandig Afrika te redden' is schadelijk voor het continent. Afrika wordt ermee afgeschilderd als een zielig oord waar kinderlijke mensen met grote ogen wonen, die een schreeuwerige rockster nodig hebben om voor hen op te komen. Door voorbij te gaan aan alles wat lijkt op een verkiezingsproces draagt hij bij tot het vooroordeel dat de Afrikaanse leiders vooral corrupt zijn en dat we hen dus maar het beste geheel links kunnen laten liggen – getuige zijn eis om aan alle vormen van hulp aan Afrika 'anticorruptiemaatregelen' te verbinden. Toch is het niet genoeg om Bono's opgeblazenheid door te prikken. We moeten ook ingaan tegen het misbruik van Afrikaanse problemen voor westerse zelfverheerlijking waardoor hij tot Koning der Afrikanen kon worden gekroond.

De volledige versie is te lezen via spiked-online.com